

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **O. L.**, zastoupený Mgr. Monikou Jiráskovou, advokátkou se sídlem Dlouhá 727/39, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 3. 2021, č. j. MV-34582-4/SO-2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2023, č. j. 9 A 50/2021-31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je občanem Senegalské republiky, který žádal o vydání povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Ministerstvo vnitra jeho žádost zamítlo kvůli nesplnění podmínky důvodů hodných zvláštního zřetele podle § 67 odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Odvolání žalobce bylo zamítnuto v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalované.

[2] Žalobce se následně žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalované. Městský soud v záhlaví uvedeným rozsudkem žalobu zamítl, neboť neshledal, že by délka pobytu, žalobcovo zapojení do české společnosti a jím tvrzená hrozící vážná újma při návratu do země původu naplňovaly důvody hodné zvláštního zřetele. Dále podotknul, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 1. 7. 2020, č. j. 7Azs 414/2019-58, týkajícím se žádosti o žalobce o udělení mezinárodní ochrany, neuznal důvody pro udělení doplňkové ochrany. Pouhá délka tohoto řízení nemůže být důvodem hodným zvláštního zřetele, když ani ostatní okolnosti nesvědčí o vážném sepětí žalobce s Českou republikou. Žalobcem tvrzená ztráta vazeb k zemi původu je dána plynutím času, neznamená to však, že návrat žalobce a jeho integrace do země jeho původu jsou nemožné a byly by něj hrozící závažnou újmou.

[3] Podle městského soudu bylo na žalobci, aby přesvědčivým způsobem tvrdil a doložil, že má na území České republiky natolik silné osobní a sociální vazby a současně a že mu v jeho domovském státě hrozí natolik veliké nebezpečí, že tyto skutečnosti zakládají zcela výjimečnou situaci. Žalobcova tvrzení ale zůstala v obecné rovině. Žalobce nedoložil, že by mu byl udělen azyl či doplňková ochrana. Žalobce tvrdil, že má na území České republiky přátelské a pracovní vztahy, přičemž ale bylo zjištěno, že je bezdětný, svobodný a bez partnerského vztahu. Žalobce neuváděl ani žádné závažné zdravotní důvody.

[4] K námitce nepřiměřenosti dopadu napadeného rozhodnutí do života žalobce městský soud uvedl, že čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod negarantuje cizincům právo vstupovat a pobývat na území státu a nedává jim ani právo, aby získali konkrétní typ pobytového oprávnění. Představuje pouze určitou garanci a korektiv toho, že při rozhodování o pobytovém oprávnění cizince bude brán v kontextu všech posuzovaných zájmů také přiměřený zřetel na existující osobní a rodinné vazby cizince. Takové vazby a důvody nebyly ve věci žalobce zjištěny a ani jím nebyly tvrzeny.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[5] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „napadený rozsudek“ a „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tj. pro nesprávné posouzení právní otázky a vady řízení před správními orgány. Stěžovatel v kasační stížnosti označil i důvod podle § 103 odst. 1 písm. d), avšak ve vztahu k němu neuvedl žádnou argumentaci.

[6] Stěžovatel namítá, že doba 13 let rozhodování o jeho žádosti o azyl je důvodem hodným zvláštního zřetele. Krajský soud nedostatečně přihlédl k tomu, že délka řízení o žádosti o azyl nebyla zapříčiněna stěžovatelem, nýbrž státními institucemi, které ve svém rozhodování mnohokrát pochybily. Stěžovatel se již integroval do takové míry, že se nemůže vrátit do Senegalu, zároveň se po celou dobu oprávněně domníval, že mu bude azyl udělen. Délka rozhodování o stěžovatelově žádosti o azyl mohla dle něho způsobit, že mu nebyl azyl (nebo doplňková ochrana) udělen. Senegal nejprve nebyl považován za bezpečnou zemi, za kterou začal být považován státy EU až kolem roku 2019. Tato skutečnost však nebyla v předcházejících rozhodnutích nijak zohledněna.

[7] Stěžovatel dále konstatuje, že žije mimo zemi původu již dlouhých 16 let (více než třetinu svého života), takže vazby, které tam měl, byly zpřetrhány. Partnerský život podle stěžovatele není jedinou vazbou, kterou si může cizinec vytvořit. Sám si v České republice vybudoval velmi silné sociální (kamarádské a kolegiální) a ekonomické vazby, zároveň se integroval do české společnosti.

[8] Stěžovatel rovněž namítá, že městský soud nesprávně zjistil skutkový stav. I když je Senegal považován za bezpečnou zemi, pro stěžovatele bezpečný není. Pokud by se vrátil do oblasti Casamance, odkud pochází a kde to zná, ocitl by se v centru lokálních bojů. Stěžovatel odkázal i na vyjádření českého Ministerstva zahraničních věcí k tomuto regionu, že situace tam není dobrá, ačkoli se zlepšuje. Stěžovatel se zároveň s ohledem na dobu, kterou strávil v České republice, nemůže reálně vrátit ani do jiné části Senegalu. Díky své integraci v České republice by tam již byl považován za „bohatého cizince z Evropy“, ovšem zároveň by na něj místní obyvatelé kvůli jeho původu z oblasti Casamance hleděli jako na „rebela“. Nebezpečí a nedůvěra v ostatních částech Senegalu by byly, dle svědectví od jiných osob, které se do Senegalu vrátily, natolik vysoké, že by žalobci nepronajali byt, okradli by jej či by jej dokonce mohli zkusit zabít. Je tedy zřejmé, že pro žalobce není možné odcestovat zpět do jeho země původu a požádat si o případné jiné pobytové oprávnění v jiné zemi. Stěžovatel nesouhlasí s bagatelizací situace spočívající v tom, že v jeho rodné části Senegalu neexistuje reálná hrozba újmy na straně civilistů (stěžovateli byla vyvražděna celá jeho rodina, částečně s majetkovým podtextem, a on by se do oblasti vracel jako jejich potomek, který žil v „bohaté Evropě“).

[9] Podle stěžovatele se žalovaná i městský soud nedostatečně zabývaly přiměřeností rozhodnutí s ohledem na případné porušení jeho práva na respektování soukromého a rodinného života.

[10] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se ztotožňuje s napadeným rozsudkem, a navrhla kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Kasační stížnost je projednatelná.

[12] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádné takové neshledal.

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Podle § 67 odst. 4 zákona o pobytu cizinců je žádost o povolení k trvalému pobytu při splnění podmínek v odstavci 1 oprávněn podat i cizinec, který o vydání tohoto povolení žádá z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele.

[15] Stěžovatel předně namítá, že nestandardně dlouhá doba rozhodování o jeho žádosti o azyl je důvodem hodným zvláštního zřetele.

[16] Jak již Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích popsal, sama délka neúspěšně vedeného řízení o udělení mezinárodní ochrany nemůže odůvodnit udělení trvalého pobytu. To je možné pouze při shledání existence důvodů hodných zvláštního zřetele (viz rozsudek ze dne 8. 11. 2017, č. j. 9 Azs 249/2017-49). V případě, kdy žadatel o pobytové oprávnění pobýval na území České republiky dokonce přes 30 let, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*délka pobytu v hostitelském státě ale nemůže být bez přistoupení dalších okolností důvodem hodným zvláštního zřetele ve smyslu § 67 odst. 4 zákona o pobytu cizinců. To judikoval NSS již ve zmíněném rozsudku č. j. 9 Azs 249/2017-49 (především body 27 a 35). I v nynější věci byla délka setrvání stěžovatele v ČR zapříčiněna z velké části trváním řízení o jeho žádostech o stálejší pobytový status. Stěžovatel od roku 2002 dvakrát neúspěšně žádal o mezinárodní ochranu (druhé řízení skončilo v roce 2020 odmítnutím kasační stížnosti), aktuálně žádá podruhé o trvalý pobyt*.“ (viz rozsudek ze dne 17. 1. 2023, č. j. 10 Azs 103/2022-59).

[17] Důvody zvláštního zřetele hodné jsou tzv. neurčitým právním pojmem. Z rozsudku ze dne 28. 7. 2005, č. j. 5 Afs 151/2004-73 plyne, že „*neurčité právní pojmy zahrnují jevy, nebo skutečnosti, které nelze úspěšně zcela přesně právně definovat. Jejich obsah a rozsah se může měnit, často bývá podmíněn časem a místem aplikace normy. Zákonodárce užitím neurčitých pojmů dává orgánu aplikujícímu právní předpis prostor, aby posoudil, zda konkrétní situace patří do rozsahu neurčitého pojmu či nikoli*.“

[18] Nejvyšší správní soud se shoduje s městským soudem (i správními orgány), že důvody hodnými zvláštního zřetele by měly být výjimečné a naléhavé skutečnosti, které však žalobce ve své věci netvrdil ani neprokázal. Důvody, které uváděl, do této kategorie nespadají.

[19] Délku řízení o stěžovatelově žádosti o udělení mezinárodní ochrany lze sice označit za nestandardní, tato skutečnost však sama o sobě nemůže být důvodem hodným zvláštního zřetele. Nic na tom nemění ani to, že dlouhou dobu řízení o mezinárodní ochrany stěžovatel nezavinil, a je spíše výsledkem několika pochybení orgánů, které jeho žádost posuzovaly. Stěžovatel však žádné další relevantní důvody pro přiznání nejvyššího pobytového oprávnění neuvedl. Tvrzení, že má v České republice velmi silné sociální a ekonomické vazby, zůstává pouze v obecné rovině bez specifikace, která z jeho sociálních a ekonomických vazeb by takovou výjimečnou skutečností měla být. Při tak dlouhém pobytu na území se přirozeně vytváří určité vazby a zároveň ty původní slábnou (jistá míra stěžovatelovy integrace není sporná), nicméně stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, jež by bylo možné vyhodnotit jako natolik ojedinělé a významné, že by mohly odůvodnit udělení požadovaného pobytového oprávnění. Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že námitka stěžovatele není důvodná.

[20] Námitku nedostatečného posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele také posoudil Nejvyšší správní soud jako nedůvodnou. Povinnost zvážit přiměřenost dopadů každého rozhodnutí do soukromého a rodinného života osoby podle článku 8 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách

nastává pouze v případě, že účastník v řízení vznese konkrétní námitku ohledně nepřiměřenosti zásahu do svého soukromého nebo rodinného života (srov. rozsudek NSS z 22. 7. 2021, čj. 1 Azs 131/2021-37, body 30 a 31 a tam citovanou judikaturu). Městský soud postupoval v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, jestliže dospěl k závěru, že stěžovatel neuvedl žádné konkrétní námitky, z nichž by bylo možno usuzovat na nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do jeho soukromého či rodinného života.

[21] Námitky, ve kterých stěžovatel argumentuje změnou náhledu států Evropské unie na Senegal jako na bezpečnou zemi původu, probíhajícími lokálními konflikty v zemi původu a nebezpečím hrozícím ze strany místních obyvatel, představují výhrady vůči posouzení žalované a jsou nepřípustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť je stěžovatel neuplatnil v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohl. Navrhované důkazy souvisely právě s tímto okruhem nepřípustných námitek, proto nebyl důvod k jejich provedení. Rizika spojená s návratem stěžovatele do Senegalu však byla vážena v řízení o udělení mezinárodní ochrany, zejm. při posuzování důvodů pro udělení doplňkové ochrany, a závěry prošly soudním přezkumem. Jelikož stěžovatel neuvedl žádné jiné skutečnosti, pro které považoval skutkový stav za nesprávně zjištěný, Nejvyšší správní soud se touto námitkou nezabýval.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[22] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s. podle § 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s. zamítl.

[23] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalované jako v řízení úspěšnému účastníkovi žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly. Proto se jí náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. června 2023

Mgr. Eva Šonko

v
á

předsedkyně senátu